

Dowiedziałas się, że zostaniesz Mamą, nie wiesz jakie przysługują Tobie prawa i uprawnienia. Specjalnie dla Ciebie Mamo, przygotowałam krótki przewodnik najważniejszych informacji.

Otrzymałaś diagnozę, że Twoje dziecko urodzi się chore musisz wiedzieć, że posiadasz uprawnienia do:

Skorzystania z uprawnień z Ustawy „Za życiem”

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20200001329> w której wchodzi:

- a) prawo do opieki zdrowotnej, zapewnienia opieki do diagnostyki prenatalnej;
- b) zapewnienie odpowiednich świadczeń dla kobiety w okresie ciąży, porodu, połogu ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej;
- c) dostęp do poradnictwa w zakresie wspierających rodzinę;
- d) jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu.

Świadczenie to przysługuje kobietom, które pozostają pod opieką medyczną, nie później niż od 10 tygodnia ciąży. Pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną.

Uwaga bardzo ważne!

Aby otrzymać świadczenie „Za życiem” konieczne jest zaświadczenie lekarskie wystawione lekarza posiadającego specjalizację II stopnia lub specjalistę w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii, neonatologii, neurologii dziecięcej, kardiologii dziecięcej lub chirurgii dziecięcej.

Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia żywego dziecka wynosi 4 000.00 zł (słownie: cztery tysiące złotych). Wniosek można złożyć w ciągu 12 miesięcy od urodzenia dziecka (po tym okresie świadczenie nie przysługuje) do odpowiedniego Ośrodka Pomocy Społecznej w swoim miejscu zamieszkania. Jednorazowe świadczenie przysługuje matce, ojcu bez względu na dochód.

- e) dostępu do usług koordynacyjno-opiekuńczo-rehabilitacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu;
- f) możliwości przeprowadzenia porodu w szpitalu III poziomu referencyjnego;
- g) wsparcia psychologicznego;
- h) zaopatrzenia w sprzęt medyczny;
- i) opieki hospicyjnej i paliatywnej;

Po urodzeniu dziecka żywego przysługuje:

- a) urlop macierzyński który wynosi 20 tygodni. 14 tygodni urlopu macierzyńskiego jest obowiązkowe i nie można z niego zrezygnować. Następne 6 tygodni urlopu może przejąć ojciec dziecka.

UWAGA:

Urlop macierzyński możesz zacząć wykorzystywać jeszcze przed porodem, ale maksymalnie 6 tygodni. Okres urlopu macierzyńskiego skraca się o tyle dni ile przebywałaś na urlopie macierzyńskim przed urodzeniem dziecka.

- b) po urlopie macierzyńskim możesz przejść na urlop rodzicielski, który wynosi 32 tygodnie i można go podzielić pomiędzy rodziców;

- c) jeśli nie pracowałeś i nie masz uprawnień do zasiłku i urlopu macierzyńskiego przysługuje Ci świadczenie rodzicielskie w wysokości 1000.00 zł miesięcznie i nie jest uzależnione od kryterium dochodowego. Świadczenie rodzicielskie wypłacane jest przez okres 52 tygodni;
- d) świadczenia wychowawczego 500 +;
- e) zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (uzależniony jest od kryterium dochodowego);
- f) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka tzw.: „becikowe”, który obecnie wynosi 1000 zł.. Wniosek należy złożyć w ciągu 12 miesięcy od narodzin dziecka. Do wniosku należy dołączyć zaświadczenie od lekarza bądź położnej potwierdzające pozostawanie pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży. Nabycie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka wymaga spełnienia kryterium dochodowego. W tym wypadku dochód na osobę w rodzinie nie może przekroczyć 1922 zł. miesięcznie.

Twoje dziecko wymaga 24 godzinnej opieki, rehabilitacji, sprzętu medycznego warto złożyć wniosek do Miejskiego Zespołu ds. Osób Niepełnosprawnych o zaliczenie dziecka do osób niepełnosprawnych. Po otrzymaniu takiego orzeczenia masz prawo do:

- zasiłku pielęgnacyjnego, który obecnie wynosi 215,84 zł;
- świadczenia pielęgnacyjnego w wysokości 1971,00 zł. Jednakże aby móc uzyskać takie świadczenie należy zrezygnować z zatrudnienia. Świadczenie pielęgnacyjne ma na celu rekompensatę utraty dochodu w związku z rezygnacją z zatrudnienia lub podejmowania innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Świadczenie to przyznawane jest bez względu na dochód na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Podczas pobierania świadczenia pielęgnacyjnego nie można podejmować jakiegokolwiek pracy zarobkowej, gdyż można utracić prawa do świadczenia.

Po urodzeniu dziecka martwego masz prawo do:

- a) urodzenie martwe występuje po 22 tygodniu ciąży.
- b) prawo do urlopu okolicznościowego dla rodziców dziecka, który wynosi 2 dni;
- c) urlop macierzyński, który wynosi 8 tygodni (56 dni) .Jednakże aby mieć do niego uprawnienia konieczne jest uzyskanie aktu urodzenia dziecka. Lekarz, położna lub inna uprawniona osoba wypełnia kartę martwego urodzenia dziecka i przekazuje do Urzędu Stanu Cywilnego, który wydaje akt urodzenia z adnotacją martwe urodzenie dziecka (akt urodzenia zastępuje jednocześnie akt zgonu, którego już się wtedy nie sporządza). W takim wypadku konieczne jest przeprowadzenie badań genetycznych. Urlop macierzyński liczy się od dnia porodu i wynosi 100% pensji.
- d) zasiłek macierzyński przysługuje na takich zasadach jak urlop macierzyński. Konieczny jest akt urodzenia dziecka, który należy przekazać pracodawcy.
- e) prawo do pochówku i zasiłku pogrzebowego. Zasiłek pogrzebowy wynosi 4 000,00 zł (słownie: cztery tysiące złotych).

Po poronieniu posiadasz prawo do:

- a) poronienie to wydalenie lub wydobycie z ustroju matki płodu, który nie oddycha ani nie wykazuje żadnego innego znaku życia, jak czynność serca, tętnienie pępowiny lub wyraźne skurcze mięśni zależnych od woli, o ile nastąpiło to przed upływem 22 tygodnia ciąży,
- b) tak jak przy martwym urodzeniu przysługuje prawo do zasiłku macierzyńskiego i urlopu macierzyńskiego wynoszącego 56 dni (8 tygodni), jednakże warunkiem uzyskania świadczeń konieczne jest ustalenie płci dziecka aby uzyskać akt urodzenia z adnotacją martwe urodzenie dziecka. **UWAGA: podstawą do uzyskania urlopu macierzyńskiego wymagane jest podanie płci dziecka!** Może zdarzyć się tak, że szpital nie będzie chciał wydać takiej karty. Dzieje się tak, gdy nie można ustalić płci dziecka na podstawie badań organoleptycznych (najczęściej w przypadku straty do 16 tygodnia ciąży). **WAŻNE: między poronieniem a złożeniem dokumentacji u pracodawcy nie można chodzić do pracy. Do czasu uzyskania badań DNA określające płeć i zarejestrowaniu dziecka w USC można przebywać na L4 lub urlopie wypoczynkowym (zostaną później anulowane i zmienione na urlop macierzyński po poronieniu).**
- c) konieczne wówczas jest przeprowadzenie badań DNA, które określą płeć. Badania nie są refundowane) i należy je wykonać na własny koszt, który wynosi ok 1000 zł. Jest to niezbędne do dalszych uprawnień tj. urlop macierzyński czy uzyskanie zasiłku pogrzebowego;
- d) prawo do urlopu okolicznościowego przysługuje obojgu rodzicom w wymiarze dwóch dni
- e) prawo do pochówku.

PODSUMOWUJĄC: PO URODZENIU MARTWO URODZONEGO DZIECKA LUB PO PORONIENIU MASZ PRAWO DO:

- urlop macierzyński po poronieniu – konieczny jest akt urodzenia z adnotacją martwe urodzenie. Szpital nie wyda karty martwo urodzonego dziecka, gdy nie będzie można określić płci.
- identyfikacja płci po poronieniu poprzez badania DNA. Podczas ustalania płci dziecka można wykonać dodatkowe badania (potrzebny materiał biologiczny matki), które pozwolą określić przyczynę poronienia;
- uzyskanie ze szpitala karty martwe urodzenie dziecka, a następnie udanie się do Urzędu Stanu Cywilnego celem zarejestrowania dziecka (akt urodzenia zastępuje jednocześnie akt zgonu, którego już się wtedy nie sporządza).
- urlop okolicznościowy dla obojga rodziców w wymiarze 2 dni;
- urlop macierzyński wynosi 56 dni (8 tygodni);
- zasiłek macierzyński;
- prawo do pochówku;
- prawo do zasiłku pogrzebowego.

mgr Iwona Wybranowska
konsultant ds. przysługujących świadczeń